

Gemeente en maatschappelijk verantwoord ondernemen

Samenwerking is het credo

De noodzaak van het maatschappelijk ondernemen, ondervindt steeds meer bijval. Bedrijven zoeken elkaar op, en leren van elkaar. Het aantal projecten is dan ook sterk groeiende. Een gesprek met Sigrid Hettinga, programmanager bij MVO Nederland, het kenniscentrum op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Ze richt zich met name op de stimulering en afstemming van MVO bij lokale overheden, Kamers van Koophandel en ondernemersverenigingen.

GERARD POPKEMA

Manager Communicatie MVO Nederland

Sigrid Hettinga heeft uitgebreide contacten met gemeenten, Kamers van Koophandel en maatschappelijke organisaties. Namens MVO Nederland zorgt ze ervoor dat het onderwerp MVO goed onder de aandacht komt en dat er relevante projecten uit voortkomen. Maar eerst willen we weten wat volgens haar maatschappelijk verantwoord ondernemen nu eigenlijk inhoudt.

Sigrid Hettinga: 'Een bedrijf dat maatschappelijk verantwoord onderneemt, zoekt een balans tussen de drie P's: *People, Planet en Profit*, dus mens, milieu en rendement. Op microniveau zal het bedrijf proberen de negatieve effecten van de bedrijfsvoering zoveel mogelijk te minimaliseren en kansen te benutten die dit oplevert. Zo kan het nieuwe markten aanboren, met innovatieve oplossingen komen en zitten er duidelijk positieve imagoaspecten aan MVO voor bedrijven.'

'Vroeger had een bedrijf, simpel gesteld, één doel: winst maken. Dit korte-termijn-denken werd vaak ingekaderd door allerlei wetgeving op het gebied van milieu, arbo en dergelijke en bovendien kreeg zo'n bedrijf te maken met maatschappelijke organisaties die wezen op eventuele nadelige gevolgen van de bedrijfsvoering. Gevolg: het bedrijf ging steeds de grenzen opzoeken om toch maar die winst te kunnen behalen.

'Tegenwoordig zie je dat bedrijven en overheid veel meer gezamenlijk optrekken. Ze moeten wel, om de grotere maatschappelijke problemen het hoofd te kunnen bieden. Ze zijn zich daar in elk geval meer dan ooit van bewust. Wat dat betreft is er wel wat veranderd.

Je zou de affaire rond de Brent Spar kunnen beschouwen als aftrap van MVO. Er vindt nu veel meer een dialoog plaats, in dit geval tussen Shell en Greenpeace en dat gebeurt ook op andere terreinen steeds vaker. Bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en overheid weten elkaar beter te vinden en dat is een goede ontwikkeling. Ook op gemeentelijk niveau zie je dit gebeuren'

Rol bedrijven

Sigrid Hettinga ziet een duidelijke toename in het aantal bedrijven dat zich op een of andere wijze met MVO bezighoudt. 'Gewoon omdat ze er brood inzien. Leveranciers van windturbines, de Prius van Toyota (een milieuvriendelijke auto), het bedrijf Tendris dat zeer energiebesparende lampen (Leds) produceert. Daarnaast zien veel bedrijven het 'onvermijdelijke' van MVO in. Neem bijvoorbeeld de kledingbranche, waar eisen gesteld worden aan productie van de kleding en arbeidsomstandigheden, zodat geen materiaal uit India waar kinderarbeid aan te pas is gekomen, geïmporteerd wordt. Overigens zie je dat bedrijven over dit soort kwesties, in tegenstelling tot voorheen, eerder met maatschappelijke organisaties in gesprek gaan, dan dat men elkaar als tegenstander ziet. Ook dat zie ik als een positieve ontwikkeling.'

MVO Nederland als voortrekker

MVO Nederland is de kennis- en net-

werkorganisatie die het midden- en kleinbedrijf (mkb) stimuleert maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Daartoe brengt MVO Nederland het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, overheid, onderwijs en onderzoek bij elkaar om gezamenlijk te werken aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Sigrid Hettinga: 'Bij MVO Nederland ben ik verantwoordelijk voor het Regioprogramma. Vanuit dit programma stimuleren we Kamers van Koophandel en gemeenten om MVO op de kaart te zetten. De nadruk ligt hierbij op bekendmaking en bewustwording, waarbij we ook allerlei vooroordelen ten aanzien van MVO willen weg nemen, zoals het geitenwollensokken-imago.'

'Het is namelijk zo dat er al veel bedrijven zijn die aan MVO doen, maar vaak is dit niet zo bekend bij de omgeving. Daarnaast zijn bij lokale overheden al aardig wat succesvolle MVO-projecten aan de gang en ook dat dragen we breed uit door er de nodige aandacht aan te schenken. Verder zijn we bezig met het geven van presentaties bij ondernemersverenigingen om ook via deze weg de mkb'er te bereiken. Het gaat dus om een tripartiete samenwerking, tussen gemeenten, Kamers van Koophandel en ondernemersverenigingen.'

Projectgroep provincies en gemeenten

Als lid van de 'Themawerkgroep MVO bij bedrijven', een projectgroep waarin ook ambtenaren van gemeenten en provincies zitting hebben, zorgt Sigrid Hettinga dat er MVO-programma's worden uitgevoerd. 'We organiseren intervisiebijeenkomsten, zijn aanwezig op beurzen en agenderen het thema bij de relevante organisaties. Verder wil ik natuurlijk wijzen op het informatieboekje 'Lokale overheden. Hoe start je MVO?' dat we onlangs hebben uitgebracht, samen met een website waarop tal van praktijkvoorbeelden en voorlichtingsmateriaal zijn te vinden. De samenwerking binnen de projectgroep verloopt erg goed, alleen zouden we graag willen dat er meer gemeenten uit het zuiden en noorden van het land zouden deelnemen. Ik wil hierbij graag een oproep doen aan deze partijen, ik weet zeker dat er ook in noord- en zuid-Nederland interessante projecten gaande zijn, dus laat het ons weten, want we horen er te weinig over!'

'Wat de Kamers van Koophandel betreft, deze hebben nu praktische informatie over MVO in hun voorlichtingsmateriaal opgenomen, zodat startende ondernemers ook over dit onderwerp de nodige bagage meekrijgen. Verder hebben we MVO mede op de agenda van de landelijke dag van de KvK gezet en ondersteunen we de directeuren Regiostimulering om samen met bedrijven MVO-projecten uit te voeren.'

Duurzaam inkopen in 2010

De regering heeft duurzaamheid hoog op de agenda staan. Maatschappelijke issues moeten in een samenwerkingsverband tussen bedrijven en overheden opgepakt worden. Een zeer actueel thema is het feit dat de overheid in 2010 bij haar inkoopbeleid 'duurzaamheid' zwaar wil laten meewegen. Dat betekent dat de rijksoverheid voor 100% duurzaam zal gaan inkopen en dat de gemeentes dit voor minimaal 50% zullen gaan doen. Een hoog ambitieniveau, aldus Sigrid Hettinga: 'Zeker als je bedenkt dat het hier om een bedrag van 30 miljard euro op jaarbasis gaat, landelijk gezien. Bedrijven en gemeentes moeten zich hierop nu al voorbereiden. Belangrijk is dat reeds in de aanbestedingsfase de duurzaamheid een rol speelt, naast prijs en kwaliteit. Er zijn al gemeenten die dit goed oppakken (zie hiervoor ook het boekje Lokale overheden. Hoe start je MVO? – red.), maar heel veel nog niet. De inkoopverantwoordelijke persoon heeft dit blijkbaar nog niet op de agenda staan. Senternovem, het uitvoeringsorgaan van het Ministerie van EZ, heeft hier al veel informatie over beschikbaar op de website en organiseert bijeenkomsten, zoals KansRijk, dat binnenkort gaat plaatsvinden.'

Sigrid Hettinga geeft aan dat het belangrijk is dat gemeenten nu de start gaat maken met MVO: 'Al begin je maar met de invoering van spaarlampen, dan heb je al een start te pakken. Er zijn mogelijkheden genoeg.'

Samenwerking met bedrijven

Wat de houding van 'de' mkb'er ten opzichte van MVO is valt volgens Sigrid Hettinga moeilijk aan te geven. 'Er zijn 700.000 mkb-ondernemingen in Nederland. Wat je vaak ziet is dat er zich een soort kopgroep vormt, die projecten opzet en uitvoert. Dat zijn

bedrijven die MVO actief willen oppakken. Het kost even wat tijd om zo'n project van de grond te krijgen, maar de praktijk wijst uit dat het dan vervolgens snel kan gaan, zeker als gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven elkaar weten te vinden. Werken aan maatschappelijke issues levert veel energie op en een gezamenlijke aanpak zorgt voor veel meer winst dan alleen maar commentaar leveren. Door samenwerking kunnen ook de kosten gedeeld worden en men ontdekt ook snel dat het wat oplevert, zoals in Wageningen, waar een gemeente en bedrijven in een jaar tijd voor 300.000 euro aan besparingen wisten te boeken.'

'Het is soms lastig om de bedrijven over de drempel te krijgen. En dan wijs ik weer op de rol van de ondernemersverenigingen en ook die van de burgemeester: als deze bijvoorbeeld op een informatieavond een goed verhaal houdt, dan helpt dat. Het gaat om draagvlak en samenwerking. Tenslotte is ook een punt van aandacht de positie van de ambtenaar: deze moet naast een rol als 'handhaver' nu ook die van stimulator op zich nemen. En dat vereist vaak nog wel wat aanpassing en gewenning. Maar het resultaat zal zijn dat gemeente en bedrijfsleven dan niet tegenover elkaar staan, maar samen projecten op het gebied van MVO in de regio oppakken en maatschappelijk verantwoord ondernemen een duidelijk gezicht hebben gegeven. En daar gaat het om.'

MVO-PROJECTEN OPSTARTEN

Tips voor gemeenten die MVO-projecten willen opstarten.

- 1 Kijk op de website van MVO Nederland: www.mvonederland.nl/lokaleoverheden.
- 2 Neem contact op met een ambtenaar die al een project heeft uitgevoerd (namen en projecten staan op de website, in de PDF).
- 3 Eventueel: schakel een adviesbureau in die mee kan helpen een project op te starten en uit te voeren.
- 4 Zorg dat de gehele coördinatie van het project in handen ligt van de bedrijfscontactfunctionaris van de Afdeling EZ, die de kar moet trekken, uiteraard in samenwerking met de ambtenaar van Milieu en/of die van Sociale Zaken.
- 5 Betrek van begin af aan de ondernemersverenigingen bij het project.
- 6 Voer het project uit en vul de factsheet (te vinden op de website), zodat ook andere gemeenten hier kennis van kunnen nemen.
- 7 Belangrijk: betrek zoveel mogelijk partijen bij het project, dus ook banken, KvK's, brancheorganisaties, provincies, omliggende gemeenten. Creëer draagvlak!

MVO NEDERLAND

MVO Nederland is de kennis- en netwerkorganisatie die het bedrijfsleven stimuleert om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

MVO Nederland richt zich primair op het midden- en kleinbedrijf (mkb). MVO Nederland brengt daarnaast bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, overheid, onderwijs en onderzoek bij elkaar om gezamenlijk te werken aan effectieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Het gemeenteprogramma van MVO Nederland biedt ambtenaren van Economische Zaken, Sociale Zaken en Milieu handvatten om regionale ondernemers te stimuleren MVO op te pakken.

MVO Nederland, Waterstraat 47, Postbus 48, 3500 AA Utrecht. Tel. 030 2363322

www.mvonederland.nl contact@mvonederland.nl

HANDIG BOEKJE

Lokale overheden. Hoe start je MVO?

MVO Nederland heeft een informatieboekje samengesteld over MVO voor lokale overheden. Daarin staan de mogelijkheden, regelingen en afspraken omtrent MVO duidelijk beschreven. Het boekje bevat verder heldere tips en de noodzakelijke achtergrondinformatie over MVO en de rol die gemeenten hier in kunnen spelen. Tenslotte staan er tal van praktijkvoorbeelden in, waar gemeenten hun voordeel mee kunnen doen. Een kleine greep:

- 30 bedrijven in de Zeeuwse gemeente Tholen volgden een cursus om te kunnen besparen op hun eigen milieukosten.
- In de stad Wageningen leverde een gezamenlijk project van gemeente en elf bedrijven een energiebesparing op van 300.000 euro.
- En de Utrechtse gemeente Houten richtte een platform op waarmee bedrijven en ideële organisaties aan elkaar gekoppeld worden.

Het informatieboekje *Lokale overheden. Hoe start je MVO?* is te bestellen bij MVO Nederland.